

S. Sayısı : 168

Türkiye - Almanya arasında imzalanan Ticarî mubadelelere mütedair hususî Anlaşma ve Ticarî mubadelelere ait Tediye Anlaşmasında mevzubahs bazı hükümlerin tavrzihi hakkında teati olunan notaların tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/525)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayn : 6/5393

7 - XII - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3910 sayılı kanunla tasdik edilmiş olan « Türkiye ile Almanya arasında ticarî mubadelelere mütedair hususî Anlaşma ve « Türkiye ile Almanya arasında ticarî mubadelelere ait Tediye Anlaşması » nda mevzubahs menşe şahadetnameleri ile mutat ticarî müteferrik masraflar ve Almanyada serbest liman ve mntakalardaki Alman makam mühür ve imzalarının Alman makamları mühür ve imzaları gibi kabulüne dair Alman Sefareti ile teati olunan notaların tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 29 - II - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve ilişkileri birlikte sunulmuştur.

Bahsi gegen notaların İcra Vekilleri Heyetinin 14 - II - 1940 tarih ve 2/14668 sayılı kararile tasdik edildiğini arz ederim.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucip sebepler lâyihası

25 temmuz 1940 tarihli « Türkiye ile Almanya arasında ticarî mubadelelere mütedair Hususî Anlaşma » nın 5 nci maddesinde mevzubahs menşe şahadetnamelerinin her iki tarafça aynı zamanda ve türkçe ve almanca veya türk tarafça yalnız türkçe ve alman tarafça da yalnız almanca olarak mı tanzimi lâzımgeldiği hususunda metinde kâfi sarahat yoktur. Bu vesikalarm her iki tarafça bu iki lisanda tanzimi ise Türk gümrüklerinde almancaya ve Alman gümrüklerinde de türkçeye vâkıf gereği kadar memur bulunmaması hasebile müşkülâtı mucip olacağı tabiidir.

Bu müşkülli önlemek içindir ki menşe şahadetnamelerinin tarafımızdan münhasıran türkçe ve Almanlar tarafından da yalnız almanca olarak yazılması ve bunlara fransızca gereken izahatın ilâvesi, tatbikatta temin edeceği kolaylıklar dolaysile, faydalı görülmüştür.

Bundan maada, Almanyada serbest liman ve mntakalardaki antrepoların kontrolüne memur Alman makamlarının menşe şahadetnameleri ikinci nüshalarınca koyacakları mühür ve imzaların salâhiyettar Türk makamatınca Alman makamlarının mühür ve imzaları gibi kabul olunması ile 25 temmuz 1938 tarihli Anlaşmadan beri takip edilmekte bulunan bir usul idame ettirilmiş olmaktadır.

25 temmuz 1940 tarihli « Türkiye ile Almanya arasında ticarî mubadelelere ait Tediye Anlaş-

ması»nın mutata ticarî müteferrik masraflara ait 7 ne maddesinde, Alman ihracatına müteferri bu kabül masrafların Türkiye Cumhuriyet Merkez bankası nezdindeki Kliring A hesabından, Türk ihracatına müteferri olanların ise Deutsche Verrechnungskasse nezdindeki B hesabından tesviye olunacağı musarrahtır. Halbuki bazı ahvalde Alman ihracatı dolayısıyla Türk ithalâatları tarafından ve Türk ihracatı dolayısıyla de Alman ithalâatları tarafından tesviye olunacak mutata ticarî müteferrik masraflar vardır ki bunlar için Anlaşmada bir kayıt mevcut değildir ve bu, tatbikatta, resmî teşebbüs ve tetkikleri icap ettirecek müşküllere sebebiyet verebilir. 7 ne madde hükmünün - ithalât ve ihracat vaziyetleri nazarı itibare alınmaksızın bilûmun mutata ticarî müteferrik masarifin mütekalilen A ve B kliring hesaplarından tesviye olunacağı yolunda genişletilmesi bu gibi mahzurlar bertaraf edilmiş olur.

25 temmuz 1940 tarihli Anlaşmaların bazı hükümlerini aydınlatmak veya tamamlamak maksadile Alman Sefaretile teati edilmiş olan üç Nota Türkiye Büyük Millet Meclisinin Yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Esas No. 1/525
Karar No. 14

19 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

3910 sayılı kanunla tasdik edilmiş olan Türkiye ile Almanya arasında ticarî münasebetlere mütedair hususî Anlaşma (ve Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere ait tediye Anlaşmasında) mevzuubahs menşe şahadetnamelerile mutata ticarî müteferrik masraflar ve Almanyada serbest liman ve mntakalardaki Alman makam mühür ve imzalarının Alman makamları mühür ve imzaları gibi kabulüne dair Alman sefaretile teati olunan notaların tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 29 - XI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Encümenimize havale buyurulmakla Hariciye vekilinin huzurile tet-

kik ve müzakere olundu.

25 temmuz 1940 tarihli Türkiye ile Almanya arasındaki hususî Anlaşmanın tatbikını kolaylaştırmak gayesini istihdaf ettiği görülen kanun lâyihası Encümenimize aynen kabul edilmiştir.

Havalesi veçhile İktisat encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. R.	M. M.	Kâtip
Konya	İstanbul	Tokat
M. Göker	A. Ş. Esmer	N. Poroy
Bolu	Diyarbakır	Diyarbakır
H. C. Çambel	Dr. İ. T. Öngören	Zeki M. Alsan
Erzurum	Gümüşane	Manisa
Pertev Demirhan	Edip S. Tör	H. Bayur

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Esas No. 1/525

Karar No. 40

29 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

3910 sayılı kanunla tasdik edilmiş olan Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere mütedairdir. Hususî anlaşma ve Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere ait tediye Anlaşmasında mevzuubahs menşe şahadetnameleri ile mutat ticarî müteferrik masraflar ve Almanya'da serbest liman ve muntakalardaki Alman makamları mühür ve imzalarının Alman makamları mühür ve imzaları gibi kabulü hakkında Alman sefaretile teati olunan notaların tasdiki hakkında Hariciye vekâletince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetince 29 - XI - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesi ve Hariciye Encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize havale buyurulmuş olmakla Hariciye ve Ticaret vekâletleri mümessilleri hazır buldukları halde tetkik ve mütalea olundu.

Esbabı mucibede dermeyan olunan mütalealara ve verilen izahata göre Türkiye ile Almanya arasındaki 25 temmuz 1940 tarihli Hususî anlaşmaların bazı hükümlerini aydınlat-

mak ve tatbikatı kolaylaştırmak maksadile yapıldığı anlaşılmış olmakla Encümenimizce de kanun lâyihasının aynen kabulü muvafık görülmüştür.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisat En. Reisi	M. M.	Kâtip
Giresun	Rize	Bilecik
İ. Sabuncu	Fuat Sirmen	K. Gülek
Afyon K.	Afyon K.	Ankara
Berç Türker	Cemal Akçın	M. Eriş
Ankara	Diyarbakır	Erzincan
A. Ulus	V. N. Sünkitay	S. Başotaç
Gaziantep	İçel	İstanbul
Nuri Pazarbaşı	Dr. M. Berker	A. Daver
İzmir	Kars	Kastamonu
Benal Arıman	K. Arıklı	M. Celâl Bayar
Konya	Konya	Niğde
H. Dikmen	Kâzım Okay	Dr. R. F. Talay
Zonguldak	Zonguldak	
H. Karabacak	M. Bozma	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3910 sayılı kanunla tasdik edilmiş bulunan «Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere mütedair Hususî Anlaşma» ve «Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere ait Tediye Anlaşmasında» mevzubahs menşe şahadetnameleri ile mutad ticarî müteferrik masraflar ve Almanyada serbest liman ve muntakalardaki Alman makamları mühür ve imzalarının Alman makamları mühür ve imzaları gibi kabulü hakkında Alman Sefaretile teati olunan notaların tasdikı hakkında kanun lâyhası

MADDE 1 — Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere mütedair Hususî Anlaşmanın 5 nci maddesinde menşe şahadetnamelerinin tarafımızdan türkçe, Almanlarca da Almanca olarak tanzimi ve bunlara her iki tarafça Fransızca olarak gereken izahatın ilâvesi ve 25 temmuz 1940 tarihli Türkiye ile Almanya arasında ticarî mübadelelere ait Tediye Anlaşmasının 7 nci maddesinde mevzubahs mutad ticarî müteferrik masrafların - ithalât ve ihracat vaziyetleri nazarı itibare alınmaksızın - mütekaabilen A ve B kliring hesaplarından tesviyesi ve Almanyada serbest liman ve muntakalardaki antrepoların kontroluna memur Alman makamlarının menşe şahadetnameleri ikinci nüshalarına koyacakları mühür ve imzaların Türk makamlarınca Alman makamlarının mühür ve imzaları gibi kabulü hakkında Alman Sefaretile teati olunan notalar cevabî notalarda mezkûr

tarihten itibaren muteber olmak üzere kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmını tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

29 - II - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	S. Arıkan
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
Fayık Öztürk	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. P. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.	Ti. V.	
C. K. İncedayı	M. Ökmen	